

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด วิธีการดำเนินการวิจัยในที่นี่จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการ (Mixed Method) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ดังนั้นในบทที่ 3 ของการวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยใน 2 หัวข้อหลักคือ

1. การวิจัยเชิงสำรวจ
 - 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 1.5 การทดสอบสมมติฐาน
2. การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด รวมทั้งสิ้น 3,215 คน ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งอายุ

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)
บ้านท่าโสม	1	1,111
บ้านละมิบ	2	593
หมู่ 3 บ้านสลัก	3	865
หมู่ 4 บ้านอ่างกะป่อง	4	468
หมู่ 5 บ้านน้ำตก	5	178
รวม		3,215

(ที่มาของข้อมูล อำเภอเขาสมิง. 2557 : 2)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จะใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) คำนวณขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง
N = ขนาดประชากร
e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง +/-0.5%

จะได้

$$n = \frac{3,215}{1+3,215 \times (0.05)^2}$$

$$= \frac{3,215}{9.04}$$

$$= 356$$

ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 356 คน

ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sample Technique) ให้ได้รายชื่อตามกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) ใช้การสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage Sampling) คือ ขั้นที่ 1 จะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) และขั้นที่ 2 การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Random Sampling) ดังนี้

$$\text{สูตร} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ขั้นที่ 1 ในการสุ่มแบบสัดส่วนจะพิจารณาสัดส่วนของตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้านในตำบลท่าโสม จะใช้หลักการแบ่งสัดส่วนตามการเทียบบัญชีนิติไตรยางศ์ ตามตาราง

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ 1 บ้านท่าโสม	1,111	123
หมู่ 2 บ้านละมิบ	593	65
หมู่ 3 บ้านสลัก	865	96
หมู่ 4 บ้านอ่างกะปอง	468	52
หมู่ 5 บ้านน้ำตก	178	20
รวม	3,215	356

ขั้นที่ 2 การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Random Sampling)

$$\begin{aligned} \text{สูตร } I &= \frac{N}{n} \\ I &= \text{ช่วงของการสุ่ม} \\ N &= \text{จำนวนประชากรทั้งหมด} \\ n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ} \\ \text{แทนค่า } I &= \frac{3,215}{356} \\ I &= 9.0308 \end{aligned}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด การสร้างเครื่องมือวิจัย และการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมของภาษา

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงและความเที่ยงของเนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่เที่ยงตรงและมีความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาสรุปดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปลักษณะแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพ และลักษณะแบบปลายเปิด (Open - ended) ได้แก่ อายุและรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดแบบให้คะแนนลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การ

บริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ประกอบด้วยความตระหนักในประโยชน์ ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น ภาวะผู้นำและความตระหนักถึงผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดแบบให้คะแนนลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-Ended) และเลือกตอบ (Check – list) เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ประกอบด้วยการรับรู้ข่าวสาร การเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน และการติดตามประเมินผลแผน

ตอนที่ 4 เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended) เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

การทดสอบเครื่องมือใช้การทดสอบความตรง (Validity) หลังจากอาจารย์ที่ปรึกษา (ดร.นักรบ เกียรติอ่ำ) ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วดังนี้

1. การทดสอบความตรงจะใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัยและหัวข้อวิจัย 3 คน คือ
 - 1.1 ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
 - 1.2 ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนท้องถิ่น
 - 1.3 นางสาวสุนีย์ โกสกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วม

โดยการทดสอบเครื่องมือจะใช้ทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามให้ทั้ง 3 ท่านตรวจสอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญนำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาภาคินิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2. การทดสอบความเที่ยงตรง (Reliability) ใช้การทดลองไปเก็บแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ แอลฟาของครอนแบช ซึ่งค่าสถิติมีค่า 0 -1.0 ค่าที่ใช้ได้ต้องเกิน 0.7 โดยค่าสถิติที่ได้จากการไปทดลองเก็บแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด มีค่า 0.89

จากนั้นจะใช้แนวการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) เป็นการใช้นิพนธ์สัมภาษณ์ โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-informants) และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำผลที่ได้จากการทำแบบสอบถามเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มาใช้ในการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ
2. การวิเคราะห์ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา นำเสนอในรูปแบบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับการวัดระดับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนของระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
ระดับเห็นด้วยมาก	5
ระดับเห็นด้วยค่อนข้างมาก	4
ระดับเห็นด้วยปานกลาง	3
ระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย	2
ระดับเห็นด้วยน้อย	1
เกณฑ์การให้คะแนนของระดับการมีส่วนร่วม	ระดับคะแนน
ระดับมีส่วนร่วมมาก	5
ระดับมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก	4
ระดับมีส่วนร่วมปานกลาง	3
ระดับมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	2
ระดับมีส่วนร่วมน้อย	1

การตีความช่วงค่าเฉลี่ยจะแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับดังนี้ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์.

2555 : 429-431)

ค่าเฉลี่ย	การตีความ
4.50 – 5.00	เห็นด้วยมาก/มีส่วนร่วมมาก
3.50 – 4.49	เห็นด้วยค่อนข้างมาก/มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก
2.50 – 3.49	เห็นด้วยปานกลาง/มีส่วนร่วมปานกลาง
1.50 – 2.49	เห็นด้วยค่อนข้างน้อย/มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
1.00 – 1.49	เห็นด้วยน้อย/มีส่วนร่วมน้อย

การทดสอบสมมติฐาน

ได้แก่ ความตระหนักในประโยชน์ ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น ภาวะผู้นำและความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's r) (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. 2555 : 275-277) จะได้เกณฑ์ดังนี้

ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ
0.01 – 0.25	มีความสัมพันธ์ต่ำ
0.26 - 0.50	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.51 – 0.75	มีความสัมพันธ์สูง
0.76 – 1.00	มีความสัมพันธ์สูงมาก

การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือ

1. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึก โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-informants)

- 1.1 นายธานินท์ เวชานนท์ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม
- 1.2 นายประทุม สุทธิธรรม อธิบดีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม
- 1.3 นางสาวสุนีย์ โกสกุล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม

2. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในที่นี้ หมายถึงประสบการณ์จากการการสังเกตที่ได้จากการร่วมทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือผู้วิจัยได้มีโอกาสทำงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนเป็นเวลา 7 ปี และตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมเป็นเวลา 2 ปี